

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2022-11-29
Stockholm

Mål nr
M 6072-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-04-30 i mål nr M 4825-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Hunnebostrands Kallbadhusförening

Ombud: Advokaterna Bernling, Boberg, Ceder AB

Motparter

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
2. Miljönämnden i mellersta Bohuslän
3. Strandskyddarna

SAKEN

Strandskyddsdispens för kallbadhus på fastigheten XXX i Sotenäs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1803900

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Efter ansökan av Hunnebostrands Kallbadhusförening beslutade Miljönämnden i mellersta Bohuslän den 23 september 2020 att ge strandskyddsdispens för ett kallbadhus om 80 m² på fastigheten XXX i Sotenäs kommun. Byggnaden ska enligt ansökan bestå av en gemensam bastu samt en dam- och herrsida med respektive omklädningsrum, dusch och toalett. Den avses placeras i vattnet genom pålning vid en befintlig kaj cirka 50 m söder om ett hopptorn och strax norr om ett handikappanpassat bad. Två plattformar med trappa ner i vattnet ska placeras på ömse sidor av byggnaden. Nämnden grundade sitt dispensbeslut på bestämmelserna i 7 kap. 18 b § och 18 c § första stycket 3 och 5 miljöbalken. I beslutet angav nämnden att endast den yta som upptogs av kallbadhuset fick tas i anspråk för ändamålet. Som villkor för dispensen angavs att åtgärden skulle utföras i enlighet med lämnade handlingar och att kallbadhuset skulle hållas tillgängligt för allmänheten.

Dispensbeslutet togs upp till överprövning av Länsstyrelsen i Västra Götalands län enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken. Det överklagades också av Strandskyddarna. I ett gemensamt beslut för de två ärendena beslutade länsstyrelsen att upphäva dispensen. Kallbadhusföreningen överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som i dom den 30 april 2021 avslog överklagandet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Hunnebostrands Kallbadhusförening har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens dispensbeslut.

Länsstyrelsen och Strandskyddarna har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Miljönämnden i mellersta Bohuslän har medgett ändringsyrkandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kallbadhusföreningen har anfört i huvudsak detsamma som i tidigare instanser och tillagt sammanfattningsvis följande. Enligt Sotenäs kommun har inrättandet av ett kallbadhus ett mycket stort allmänt intresse och kommunen har understött kallbadhusföreningens projektansökan. Det allmänna intresset belyses också av intyg från föreningar verksamma i kommunen. Kallbadhusföreningen har låtit genomföra en marinbiologisk undersökning av den marina bottenmiljön. Av rapporten framgår att det tilltänkta kallbadhuset snarare skulle få en positiv inverkan på det marina livet än att skada skulle uppstå.

Länsstyrelsen har anfört detsamma som i tidigare instanser och tillagt sammanfattningsvis följande. Den marinbiologiska utredningen visar att det finns växter som kommer att skuggas och försvinna vid uppförandet av ett kallbadhus. Djupet och bottensubstratet innebär att platsen mycket väl kan återkolonieras av ålgräs. Det är brist på lämpliga botten för ålgräs och beskuggning är negativt för arten. Vid beskuggning försvinner många arter och andra arter kan komma att kolonisera platsen. Det råder brist på vegetationsklädda mjukbotten i länet och att ta denna botten, som kan bidra med nya habitat för fastsittande arter som till exempel musslor, i anspråk för ett kallbadhus kan inte ses som en kompensation för den vegetation som slås ut.

Miljönämnden i mellersta Bohuslän har vidhållit de skäl för dispens som nämnden angett i sitt beslut.

Strandskyddarna har anfört detsamma som i tidigare instanser och tillagt sammanfattningsvis följande. Den marinbiologiska inventeringen visar klart att växtlivet på platsen är rikt med olika typer av tångarter och att dessa vegetationssamhällen kommer att minska i täthet eller försvinna där skuggningen blir störst. Verksamheten kan med fördel läggas utanför strandskyddat område. Fastigheten ligger inom ett område för riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken. Strandskyddsdispens bör normalt inte ges inom ett sådant område. Åtgärden skulle medföra en påtaglig skada på riksintresset.

Kallbadhusföreningen har gett in en rapport från en marinbiologisk undersökning med kompletterande yttranden, bilder från platsen, en skrivelse från kommunstyrelsens ordförande, ett yttrande från miljönämnden, beslut om medfinansiering från kommunstyrelsen och ett flertal intyg från lokala föreningar.

Länsstyrelsen har gett in fotografier på platsen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Kallbadhuset avses att placeras i vatten vid en befintlig kaj. Enligt kallbadhusföreningen är tanken att badhuset ska vara tillgängligt för allmänheten mot betalning. Den av nämnden meddelade dispensen förenades med villkor om att kallbadhuset skulle hållas tillgängligt för allmänheten.

Frågan är om det finns särskilda skäl för strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 § miljöbalken. Kallbadhusföreningen har åberopat att det redan finns andra badanläggningar i anslutning till platsen för den planerade åtgärden. Även med beaktande av detta är dock vattenområdet som dispensen avser och den kaj som kallbadhuset planeras att anslutas till allemansrättsligt tillgängliga. Uppförandet av ett kallbadhus kan inte anses tillgodose ett angeläget allmänt intresse som långsiktigt ger fördelar till samhället (se prop. 2008/09:119 s. 106). Sådana särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c § första stycket 1 och 5 föreligger därmed inte.

Ett kallbadhus av aktuell utformning behöver för sin funktion ligga *vid* vatten men det är inte nödvändigt att det ligger i vattnet. Vid den nu föreslagna placeringen i vattnet sker en påverkan på såväl djur- och växtliv som den allemansrättsliga tillgången till vattenområdet. Påverkan är inte obetydlig och kan inte anses vara förenlig med strandskyddets syften. En dispens för den aktuella lokaliseringen med stöd av det särskilda skälet i 7 kap. 18 c första stycket 3 miljöbalken kan därmed inte anses vara förenlig med 7 kap. 26 §.

Det har inte visats att en nekad dispens skulle medföra en sådan inskränkning i kallbadhusföreningens egendomsskydd och enskilda intressen att beslutet är oproportionerligt enligt bestämmelsen i 7 kap. 25 § miljöbalken.

Kallbadhusföreningens överklagande ska mot denna bakgrund avslås.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Lars Olsson, tekniska rådet Ingrid Johansson och f.d. hovrättsrådet Ingrid Åhman, referent.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-04-30
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 4825-20

KLAGANDE

Hunnebostrands
Kallbadhusförening

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
2. Miljönämnden i mellersta Bohuslän (Sotenäs)
3. Strandskyddarna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 23 oktober 2020 i ärende nr 526-45480-2020 och 505-47402-2020, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för kallbadhus på fastigheten XXX i Sotenäs kom-mun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljönämnden i mellersta Bohuslän (nämnden) beslutade den 23 september 2020 (dnr MIMB 2020/972) att bevilja Hunnebostrands Kallbadhusförening strand-skyddsdispens för ett 80 m² stort kallbadhus. Huset är tänkt att placeras i vattnet ge-nom pålning vid en befintlig kaj på fastigheten XXX i Sotenäs kommun. Kallbadhuset ska innehålla bastu, omklädningsrum, toaletter, duschar och uteplat-ser.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) beslutade den 23 oktober 2020, genom överprövning enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken (ärende nr 505-45480-2020) och efter överklagande av föreningen Strandskyddarna (ärende nr 505-47402-2020), att upphäva nämndens beslut.

YRKANDEN M.M.

Hunnebostrands Kallbadhusförening har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att det ska upphävas och att nämndens beslut ska fastställas. Föreningen har an-fört bland annat följande som grund för yrkandet.

Kallbadhusföreningen

På initiativ av ett antal eldsjälar i Hunnebostrand bildades den 3 maj 2020 Hunne-bostrands Kallbadhusförening. Syftet med föreningen är att lokalisera, bygga och driva ett kallbadhus i Hästedalen, Hunnebostrand. Föreningen vänder sig till männi-skor i alla åldrar. Redan efter drygt ett halvt år har föreningen fått ca 500 medlem-mar, vilket tyder på ett mycket starkt intresse för ett kallbadhus i Hunnebostrand med ca 2 000 invånare. Avsikten är att skapa ett kallbadhus som är öppet för med-lemmar såväl som för allmänheten. Strandskyddsdispensen ska givetvis villkoras mot bakgrund av att allmänheten ska ha tillträde.

Kallbadhusföreningen anser att ett kallbadhus på ansökt plats är ett mycket bra komplement till Hästedalens badplats, som successivt under årens lopp utvecklats till en mycket populär badplats med flera hundra badande per dag sommartid. Kall-badhuset ger möjlighet för allmänheten till säsongsförlängning och också mer ut-vecklat vinterbad. Det utvecklar också attraktionskraften för Hunnebostrand och

skulle bli en tillgång för hela Sotenäs kommun. Kommunen är mycket positiv till initiativet och är villig att arrendera ut platsen till föreningen.

Området har redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften

Hela området utgörs av olika badanläggningar/byggnader som har samband med bad såsom hopporn, trampolin, badbryggor, badstegar, bryggsoldäck, ramp för rörelsehindrade, byggnader för förråd/toaletter, permanenta sittbänkar, asfalterade områden och en längre stenkaaj. Även om dessa anläggningar inte kan sägas ha någon egentlig hemfridszon, får området ändå anses vara ianspråktaget sedan tidigare för liknande ändamål som den nu aktuella ansökan avser, nämligen ökade möjligheter för allmänheten att bada och vistas i området.

I mål M 6866-13 från mark- och miljödomstolen hade sökanden med stöd av två tidigare meddelade dispenser vidtagit ett antal olika åtgärder, såsom slyröjning, träd-fällning samt dragit fram vatten, el och fiberkabel i syfte att förbereda för uppförande av bostadshus samt uppfört en brygga. Efter en samlad bedömning av alla vidtagna åtgärder fann domstolen att området redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

Gällande området där kallbadhuset ska uppföras har det exploaterats för att skapa goda möjligheter för bad. På grund av alla åtgärder som vidtagits och alla de anläggningar och byggnader som finns på platsen får området anses vara ianspråktaget på ett sådant sätt att strandskyddsdispens ska meddelas för kallbadhuset.

Områdets djur- och växtliv påverkas knappast negativt i förhållande till tidigare påverkan och allmänhetens tillgång påverkas positivt. Genom kallbadhuset blir området än mer tillgängligt för allmänheten och kallbadhusets storlek har anpassats till att det råder strandskydd på platsen. (se Mark- och miljödomstolens mål M 11556-15, där domstolen fann att dispens kunde medges eftersom åtgärdens storlek anpassats till att det rådde strandskydd på platsen och åtgärden utformats på ett sådant sätt att allmänhetens möjligheter att beträda platsen underlättades).

Platsen är idag fullt tillgänglig för det rörliga friluftslivet enligt länsstyrelsen

Rätt i princip men platsen, dvs. vattenområdet är knappast tillgängligt för någon. Det finns en 1,5 m hög stenkaj utan steg längs den tänkta placeringen och vattenområdet närmast kajen är mycket grunt med skrotstensbotten. Orsaken är att området varit en del av ett industriområde (utskeppning av sten). Ett kallbadhus, däremot, skulle göra området tillgängligt för allmänheten. Passagen mellan kommunens förråd och kallbadhuset påverkas inte.

Området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet kan inte tillgodoses utanför området

Mark- och miljödomstolens mål M 2277-15, som länsstyrelsen hänvisar till, gäller enbart dispens för en bastu och är inte tillämpligt i detta fall. Ett kallbadhus måste per definition ligga vid vattnet annars fungerar det inte. Platsen som valts är också den lämpligaste, eftersom det redan finns flertalet badanläggningar och hela området är exploaterat för att utöka allmänhetens möjligheter att bada. Den markbit som kallbadhuset är tänkt att ansluta mot land utgörs av en stenkaj samt har innanför sig en asfalterad gång- och cykelväg. Det finns således inte något djur- eller växtliv, vilket naturligtvis borde påverka bedömningen.

Kallbadhuset ska innehålla en bastu, vilken till sin funktion inte behöver ligga vid vattnet enligt länsstyrelsen

Riktigt påstående men felaktig slutsats. Kallbadhuset är en sammanhängande helhet med omklädning, hygienutrymmen, badstegar mm. och således inte enbart en bastu. Att separera de funktioner som kallbadhuset innehåller gör att det inte är ett kallbadhus, dvs. kallbadhuset måste ligga vid vattnet.

Området behövs för att utveckla en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte genomföras utanför området

Kallbadhuset avser att vidareutveckla området som badplats för allmänheten. Det ger allmänheten större möjlighet till bad och friluftsliv både under den tid då övriga badanläggningar nyttjas, men framförallt under vintertid då badstegar, bryggor, hopptorn etc. inte kan brukas. Vidare är badverksamheten knuten till detta område, så utvidgningen kan inte genomföras utanför området.

Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området

Att ett strandskyddat område behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse, som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet, innebär att åtgärder som ska dispenserar på detta särskilda sätt ska medföra tydlig nytta för det allmänna. Betydelsen ska vara sådan att det får anses mer väsentligt än strandskyddet på just den sökta platsen. Åtgärder som kan komma ifråga är t.ex. sådana som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, olika typer av infrastruktur- och anläggningar, anpassning av miljön för bättre tillgänglighet för funktionshindrade eller åtgärder som betingas av frilufts-, naturvårds-, miljö- eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. För att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (prop. 2008/09:119s. 106). I vissa situationer kan det vara rimligt att ge företräde åt ett sådant allmänt intresse även om strandskyddsintresset kan skadas mer än obetydligt (se mark- och miljödomstolens mål M 11556-15).

Kallbadhuset kommer att utöka allmänhetens möjligheter att nyttja området för bad och andra närliggande verksamheter och är således betingat av friluftsintressen. Vidare har området en lång historia av att ha nyttjats av allmänheten för badverksamhet och på platsen fanns tidigare en klassisk badpaviljong, vilket innebär att kallbadhuset även är betingat av kulturhistoriska intressen. Kallbadhuset kommer också att vara anpassat för och utöka funktionshindrades tillgänglighet till området. Personer med funktionshinder får bättre möjligheter att bada och delta i friluftslivet. Sammanfattningsvis ger kallbadhuset långsiktigt fler fördelar för samhället och är således ett angeläget allmänt intresse.

Måste tillgodose kommunens behov av tätortsutveckling

Ett kallbadhus innebär en attraktionshöjning, inte bara för Hunnebostrand utan för kommunens samtliga tätorter. Medlemsantalet i föreningen om ca 500 vittnar om detta.

Behov av infrastrukturanläggningar

Kallbadhuset är ett viktigt infrastrukturellt komplement kopplat dels till kommunens mål för utveckling av besöksnäringen, dels till kommunens tillgänglighetsstrategi. Ett kallbadhus skulle locka besökare året om, inte bara sommartid.

Anpassning av miljön för bättre tillgänglighet för funktionshindrade

Den valda platsen är idag inte tillgänglig för funktionshindrade men blir tillgänglig om kallbadhuset kommer till stånd. Möjligheten att använda kallbadhusets faciliteter ökar attraktionen att bada på kommunens ramp för funktionshindrade

Åtgärder som betingas av friluftssintressen och långsiktigt ger fördelar för samhället

Utan tvekan skapas sådana möjligheter genom hälsobringande bad och tänkt kajakbrygga. Hela idén med ett kallbadhus är ju långsiktig med fokus på sundhet.

Allmänheten badar redan idag på platsen enligt länsstyrelsen

Nej, ingen badar idag på den specifika platsen, eftersom det är omöjligt. Kallbadhuset gör det däremot möjligt. Däremot är det riktigt att allmänheten redan idag badar sommartid inom området som helhet, såväl söder om som norr om den valda platsen.

Hunnebostrands Kallbadhusförening har gett in Länsstyrelsen i Västra Götalands läns rapport 2012:58 *Ålgräsutbredning (Zostera sp.) i Västra Götalands län sommaren 2008*.

Länsstyrelsen har bestritt bifall till överklagandet och därvid anfört följande.

Byggnadens privatiserande effekt

Inledningsvis vill länsstyrelsen bemöta påståendet i överklagandet att det aktuella kallbadhuset inte är privatiserande, utan tvärtom skulle öka allmänhetens utnyttjande av platsen. Den aktuella platsen är idag fullt allemansrättsligt tillgänglig. Även om bad inte sker just på den aktuella byggplatsen idag så finns där en fri passage för allmänheten där det är möjligt att passera och uppehålla sig. Ett uppförande av en 80 kvm stor byggnad tar platsen i anspråk. Den fria passagen som idag finns

utmed vattnet förskjuts inåt land. Den del av allmänheten som inte vill betala en avgift för att nyttja anrättningen kommer att vara förhindrade att använda området. Det finns också en uppenbar risk att de kommer att hålla ett visst hänsynsavstånd till anrättningen. I och med att byggnaden ägs av en privat förening finns det också en risk att byggnadens öppethållande kan ändras över tid. Det är ostridigt att kallbadhuset får en privatiserande effekt i området.

Ianspråket så att det saknar betydelse för strandskyddets syften

När ett område är ianspråket i miljöbalkens mening så innebär det att allmänheten saknar allemansrättsligt tillgång till området på grund av befintlig exploatering eller hemfridszon. Så är inte fallet här.

Anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet

En badinrättning för havsbad behöver mycket riktigt ligga vid vattnet. Länsstyrelsen ifrågasätter dock om hela byggnaden, med alla dess faciliteter, faktiskt behövs för funktionen som är havsbad vintertid. Det torde vara möjligt att uppnå funktionen havsbad vintertid på tillräckligt djup med en betydligt mindre anläggning som inte har lika stor privatiserande effekt i det strandskyddade området.

Utveckling av pågående verksamhet

Länsstyrelsen anser inte att det är visat att det finns ett behov av utveckling av den befintliga badverksamheten med ett kallbadhus just på den aktuella platsen. I området finns idag badstegar, bryggor, hopptorn och även en nyligen tillkommen handikappanpassad badramp. Dessa anläggningar kan enligt uppgift dock endast nyttjas sommartid. På badplatsen finns även sedan tidigare en förråds-/toalettbyggnad. Det är oklart om den idag är öppen även vintertid och om den är handikappanpassad alternativt är möjlig att handikappanpassa. Den befintliga verksamhetens koppling till kallbadhuset är otydlig. Det är endast toalettdelen i kallbadhuset som är handikappanpassad, och vintertid är rampen för handikappbad upptagen på land.

Angeläget allmänt intresse

Länsstyrelsen anser inte att det är visat att det aktuella kallbadhuset utgör ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i miljöbalken. Handikappanpassning kan vara

ett allmänt intresse, men det är inte visat hur behovet inom området, eller i ett större geografiskt perspektiv, ser ut (jämför MÖD M 6458-15). Hela inrättningen är heller inte handikappanpassad, utan endast toalettdelen.

Länsstyrelsen anser inte heller att det är visat att det allmänna intresset inte kan tillgodoses på annan plats eller med annan utformning med mindre skada på strandskyddet som följd. Lokaliseringsutredningen visar att platser söktes för ett kallbadhus. Att det tar tid och kostar pengar att ändra en befintlig detaljplan innebär dock inte att det inte är en möjlig alternativ lokalisering. Alternativa utformningar av inrättning för kallbad som medför mindre ingrepp har heller inte utretts.

Strandskyddarna har bestritt bifall till överklagandet och därvid anfört i huvudsak följande.

Strandskyddarna anser att ett kallbadhus inte är ett sådant angeläget allmänt intresse som har betydande samhälleliga fördelar. Det är av större allmänt intresse att bevara området långsiktigt orört. Den fria tillgången till området kommer att begränsas med föreslagen byggnation. Ett kallbadhus gör inte att området blir mer tillgängligt än idag.

Kallbadhusföreningen påstår att platsen inte är tillgänglig för bad. Det påståendet är anmärkningsvärt, eftersom det finns badplats och badstegar i området. Dessutom anger föreningen själv på annan plats att det redan finns flera badanläggningar i området.

Kallbadhusföreningen påstår att växt- och djurlivet inte påverkas. Några bevis för påståendet läggs inte fram. Istället kan området som är fritt från bebyggelse på en längre sträcka inneha väsentliga biologiska värden i havet. Ett av strandskyddets syften är att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv både på land och i vatten.

Miljönämnden har tillstyrkt bifall till överklagandet och därvid anfört i huvudsak följande. Nämnden delar länsstyrelsens bedömning att allmänheten badar på platsen

redan idag. Nämnden bedömer att allmänheten inte hindras från att bada på platsen om ett kallbadhus byggs, det underlättar snarare bad året om. Nämnden har undersökt möjligheterna att placera bastubyggnaden utanför strandskydd, även på ett avstånd från stranden inåt land. Platsen är omringad av detaljplaner som inte möjliggör byggnation av bastu eller kallbadhus. Nämnden står fast vid sin bedömning att det är orimligt att hänvisa sökanden till en plats som kräver planändring, som är både kostsam och tidskrävande, när det finns en plats inom strandskydd som kan ianspråkta utan att påtagligt skada strandskyddets syfte.

Hunnebostrands Kallbadhusförening har i genmäle anfört i huvudsak följande.

Byggnadens privatiserande effekt

Eftersom den tänkta byggnaden till helt övervägande del avses byggas över en stenslänt och ut i havet, blir påverkan på den fria passagen på land helt försumbar. Byggnaden kommer endast att täcka en mindre del av kajkanten inåt land (ca 1 m), som behövs för att kunna förankra byggnaden och för entré in i kallbadhuset utan att behöva bygga en brygga. Föreningen är här beredd att rätta sig efter de anvisningar domstolen kan komma att ge vid dispens.

Påståendet att man privatiserar och att detta kommer att ha en avhållande effekt för allmänheten är direkt felaktigt. Erfarenheter från liknande kallbadhus på många orter i Sverige visar i stället att platsen kommer att frekventeras väsentligt mer med ett kallbadhus speciellt under höst, vinter och vår.

Medlemsanströmningen till föreningen, som idag har drygt 520 medlemmar knappt ett år efter dess bildande i ett samhälle med totalt ca 2 000 invånare, visar att allmänheten har ett mycket stort intresse av att detta kallbadhus kommer till stånd. Detta torde klart överväga den minimala del av kajkanten som enligt länsstyrelsen privatiseras.

Ianspråktaget så att det saknar betydelse för strandskyddets syfte

Det är otvivelaktigt att det idag inte finns någon byggnad på den aktuella platsen för angöring av kallbadhuset. Föreningen vill dock påminna om att det under 1900-talet

i flera årtionden fanns en paviljong på den aktuella platsen. Paviljongen användes bl.a. till omklädning för de badande och upptog på den tiden en väsentligt större yta än vad kallbadhuset kommer att göra på kajkanten. Tyvärr brann denna paviljong ner i mitten av 90-talet och återuppbyggdes då inte av kommunen.

Anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet

Det konstateras att länsstyrelsen nu ändrat sin ståndpunkt och inser att en badanläggning för sin funktion måste ligga vid havet, men ifrågasätter om hela byggnaden måste ligga vid vattnet utan att ange vilka delar som i så fall kan ligga någon annan stans.

Länsstyrelsen medger att funktionen ändå kan uppnås för bad vintertid med en mindre anläggning som inte har lika stor privatiserande effekt i det strandskyddade området. Föreningen vill dock påpeka att anläggningen avses vara öppen och tillgänglig året runt såväl för medlemmar som för allmänheten.

Föreningen har här naturligtvis noga studerat vilka grundfunktioner som behövs för att det ska utgöra ett kallbadhus. Många städer och orter i Sverige har på senare tid renoverat upp äldre kallbadhus eller byggt nya. De funktioner som normalt ingår är entrédel, omklädnad, hygienutrymme samt bastu. Föreningen planerar för en separat dam- respektive herravdelning där båda avdelningarna är anpassade fullt ut för personer med funktionshinder. Detta sammantaget med det stora intresse som allmänheten visat gör att en byggnad om ca 80 kvm är högst rimlig.

Utveckling av pågående verksamhet

Tvärt emot länsstyrelsens uppfattning anser föreningen att ett kallbadhus helt klart kommer att utöka badmöjligheterna till året runt på Hästedalens badplats. De faciliteter som kommunen sköter om som hopptorn, badstegar, ramp för funktionshindrade, flytbryggor etc. tas in och eller är inte tillgängliga från höst till vår. Detta gör att en komplettering med ett kallbadhus ger väsentligt större möjligheter till havsbad hela året om.

Länsstyrelsens påstående att det är endast toalettdelen som är "handikappanpassad" i kallbadhuset är helt fel. Hela anläggningen ska i möjligaste mån anpassas för personer med funktionshinder. Frågan om hur funktionshindrade ska kunna bada vintertid kommer föreningen att ta upp med kommunen.

Angeläget allmänt intresse

Föreningen konstaterar genom den stora medlemstillströmningen att ett kallbadhus i Hunnebostrand har ett mycket stort allmänt intresse, tvärt emot länsstyrelsens påstående. Länsstyrelsen konstaterar dock att anpassning för personer med rörelsehinder kan utgöra ett allmänt intresse men påstår att endast toalettdelen ska anpassas här för, vilket föreningen redan konstaterat är felaktigt.

Slutligen pekar länsstyrelsen på att det inte är visat att det allmänna intresset inte kan tillgodoses på annan plats. Att placera ett kallbadhus på någon annan plats än strax intill en av kommunens mest populära badplatser är enligt föreningens uppfattning naturligtvis också felaktigt. Här finns goda förutsättningar inte minst för parkering för rörelsehindrade personer.

Kommentarer till Strandskyddarnas yttrande

Strandskyddarna anser att ett kallbadhus inte är sådant allmänt intresse som har betydande samhällliga fördelar. Föreningen har helt motsatt uppfattning och hänvisar till kommentarer till länsstyrelsens yttrande.

Strandskyddarna hänvisar också till att det finns badplats och badstegar i området. Det stämmer men det finns ingen på den specifika plats där kallbadhuset föreslås bli placerat. Denna specifika plats lämpar sig inte alls för bad idag. Dessutom är nästan alla badstegar och badbryggor som finns i området bara tillgängliga under sommarhalvåret.

Strandskyddarna hävdar att platsen kan inneha väsentliga biologiska värden i havet. Nämnden har här bedömt att platsen är lämplig och att ingen marinbiologisk undersökning är nödvändig.

Mark- och miljödomstolen har den 22 april 2021 haft sammanträde och syn i målet.

DOMSKÄL

Bestämmelserna om strandskydd finns i 7 kap miljöbalken, MB.

Strandskyddets syften är att långsiktigt dels trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, dels bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (13 § 2 stycket).

Inom ett strandskyddsområde får bl.a. inte nya byggnader uppföras (15 § punkt 1). De särskilda skäl som kan medföra att dispens ges från förbudet anges i sex punkter i 18 c § och redovisas i länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att strandskyddsbestämmelserna förbjuder uppförande av ett kallbadhus på platsen. Vad domstolen har att pröva är om det föreligger särskilda skäl för dispens från förbudet.

Det område som skulle tas i anspråk av det planerade kallbadhuset är framförallt ett vattenområde. I målet har anförts att området inte är tillgängligt pga. avståndet ner till vattnet, avsaknad av stegar och skrotstensbotten. Eftersom syftet med strandskyddet inte endast är att trygga förutsättningarna för allmänrättslig tillgång till strandområden, utan även att bevara goda livsvillkor i bl.a. vatten för djur- och växtlivet har områdets begränsade tillgänglighet för människor ingen avgörande betydelse för bedömningen.

Mark- och miljödomstolen kunde vid sin syn på platsen konstatera att området är allemansrättsligt tillgängligt och att det i vart fall finns ett växtliv på platsen som skulle påverkas av en byggnation. Domstolen bedömer därmed, liksom länsstyrelsen, att det aktuella området inte är ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Det förhållandet att det i omedelbar närhet finns anläggningar/byggnader som har samband med bad saknar betydelse för bedömningen.

Även om ett kallbadhus kan sägas behöva ligga vid vattnet - om än inte nödvändigtvis, som här, över det - är det även en förutsättning att behovet av anläggningen inte kan tillgodoses utanför området. Mark- och miljödomstolen kan inte finna att det visats att behovet inte kan tillgodoses utanför området. Detta gäller särskilt som det endast några få meter från kallbadhusets södra fasad gäller en detaljplan enligt vilken strandskyddet upphävts. Att denna detaljplan för närvarande inte tillåter byggande av kallbadhus ändrar inte bedömningen.

Vad gäller övriga åberopade särskilda skäl - som även de förutsätter att behovet inte kan tillgodoses utanför området - delar mark- och miljödomstolen länsstyrelsens bedömningar att kopplingen mellan pågående badverksamhet i närheten och kallbadhuset är svag och att ett kallbadhus på platsen inte är ett angeläget allmänt intresse

Sammanfattningsvis instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömningar att det inte visats att det föreligger några särskilda skäl för dispens eller någon annan omständighet som kan utgöra skäl för dispens och att det allmännas intresse att värna strandskyddet överväger Hunnebostrands Kallbadhusförening intresse att få uppföra ett kallbadhus på platsen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 21 maj 2021

Susanne Lindblad

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.